

ROZSUDEK

Krajského soudu v Brně

ze dne 12. 12. 2013

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 12.12.2013

sp. zn./č. j.:

29 A 49/2013-70

Související judikatura ČR:

4 As 6/2014-27 - Pozemní komunikace

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Kateřiny Mrázové, Ph.D., v právní věci žalobce J. F., zastoupeného JUDr. Vilémem Kaprálem, advokátem se sídlem Brno, Údolní 61, proti žalované: Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje, se sídlem Brno, Kounicova 24, v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu spočívajícím v zabránění žalobci v jízdě odtahem vozidla dne 25. 8. 2013, takto:

I. Zásah žalované spočívající v zabránění žalobci v jízdě odtahem motorového vozidla tovární značky Škoda Fabia, VIN: TMBJY46Y533829120, registrační značky 1B8 8456, realizovaný dne 25. 8. 2013 na ulici O. v B., byl nezákonný.

II. Žalované se zakazuje, aby pokračovala v zadržování motorového vozidla tovární značky Škoda Fabia, VIN: TMBJY46Y533829120, registrační značky 1B8 8456, a přikazuje, aby obnovila stav před zásahem.

III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 400 Kč, a to k rukám jeho advokáta JUDr. Viléma Kaprála do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Žaloba [1] Dne 9. 9. 2013 obdržel Krajský soud v Brně žalobu, jíž se žalobce domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného správního orgánu spočívajícím v zabránění žalobci v jízdě odtažením vozidla dle § 118a odst. 1 písm. i) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, dne 25. 8. 2013.

[2] Konkrétně žalobce uvedl, že k odtahu vozidla došlo při provádění silniční kontroly na ulici O. 45. V jejím rámci nejprve žalovaná dospěla k závěru, že žalobce je podezřelý ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu a současně pojala podezření, že žalobce se bude vyhýbat projednání věci v přestupkovém řízení. Z tohoto důvodu žalovaná uložila žalobci dle § 125a odst. 1 zákona o silničním provozu povinnost složit peněžitou kauci ve výši 50 000 Kč. Protože žalobce peněžitou kauci na místě nesložil, zabránila mu žalovaná v jízdě odtažením vozidla dle § 118a odst. 1 písm. i) zákona o silničním provozu. Odtažené motorové vozidlo tovární značky Škoda Fabia, VIN:

TMBJY46Y533829120, registrační značky 1B8 8456, je stále zadržováno, a to na adrese

Brno, Porážka 2.

[3] Zákonodárce taxativním výčtem vymezil podmínky, jejichž kumulativní naplnění opravňuje příslušníky policie zabránit řidiči v jízdě odtažením vozidla. V daném případě nebyl splněn zákonný požadavek "důvodného podezření z vyhýbání se přestupkovému řízení". Žalobci nebylo vůbec žalovanou sděleno, na základě jakých skutečností pojali zasahující policisté ono důvodné podezření.

[4] Institut peněžitých kaucí pro řidiče byl do českého právního řádu vtělen zejména jako reakce na faktickou nepostižitelnost protiprávního jednání cizích státních příslušníků na pozemních komunikacích České republiky, která byla způsobena neexistencí extradice v přestupkových věcech. Žalobce je však občanem České republiky, má trvalé bydliště na adrese B., O. 45, tedy přímo v místě, kde proběhl předmětný zásah. Možnost žalobce vyhýbat se doručení obsílek správního orgánu přitom vylučuje institut fikce doručení upravený v § 24 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Ustanovení § 74 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zase dává správnímu orgánu oprávnění projednat věc bez přítomnosti obviněného v případě, že se odmítne dostavit k ústnímu jednání nebo se nedostaví bez omluvy.

[5] Žalobce se nikdy dříve správnímu řízení nevyhýbal, v kartě řidiče má evidován jeden dopravní přestupek ze dne 25. 2. 2009, který byl projednán v blokovém řízení. Skutečnost, že odmítl podepsat listinu Potvrzení o zadržení řidičského průkazu, mu nelze v žádném případě přičítat k tíži. Takovým jednáním neporušil žádné zákonné ustanovení, nýbrž pouze využil svého práva jako podezřelého ze spáchání přestupku. Toto jednání tak nemůže automaticky zakládat podezření z vyhýbání se následnému přestupkovému řízení.

[6] Žalovaná ve všech písemnostech opomněla podrobněji popsat průběh předmětné silniční kontroly. Tento případ je skutkově podobný věci, kterou řešil Nejvyšší správní soud v řízení pod sp. zn. 2 As 130/2011. Žalobce byl příslušníky policie legitimován v ranních hodinách v místě svého bydliště, aniž by v tom momentě nebo v době tomuto momentu bezprostředně předcházející vůbec řídil motorové vozidlo. Proto se na něj nemohla vztahovat povinnost podrobit se výzvě podle § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu. To logicky vylučuje odpovědnost za přestupek podle § 125c odst. 1 písm. d) téhož zákona. Z tohoto důvodu žalobce odmítl podepsat listinu Potvrzení o zadržení řidičského průkazu. Jednalo se o akt nesouhlasu s postupem příslušníků policie při předmětné silniční kontrole.

[7] V případě žalobce neexistuje jediná objektivní skutečnost, která by byla způsobilá vyvolat důvodné podezření, že se žalobce bude vyhýbat přestupkovému řízení. Navíc žalovaná ve vztahu k takovým skutečnostem žalobci nesdělila nic, pouze žalobce bez dalšího vyzvala k zaplacení částky 50 000 Kč, tedy částky v maximální zákonné výši. Poté, co žalobce touto částkou nedisponoval, přistoupila žalovaná k odtažení žalobcova vozidla.

[8] Na základě výše uvedeného žalobce navrhl, aby soud deklaroval, že zabránění v jízdě žalobci odtažením předmětného vozidla bylo nezákonné, a současně aby žalované zakázal pokračovat v porušování práv žalobce zadržováním tohoto vozidla.

II. Vyjádření žalované [9] Žalovaná se k věci vyjádřila nejprve v rámci svého podání ze dne 2. 10. 2013 k návrhu žalobce na vydání předběžného opatření. Uvedla, že žalobce byl dne 25. 8. 2013 v době 3.45 hodin zastaven na ulici O. v B. a kontrolován hlídkou obvodního oddělení policie jako řidič osobního motorového vozidla tov. zn. Škoda Fabia Combi, reg. zn. 1B8 8456. Žalobce při silniční kontrole vykazoval známky požití návykové látky nebo alkoholu. Byl řádně poučen a zákonným způsobem vyzván, aby se podrobil dechové zkoušce ke zjištění množství k alkoholu v dechu přístrojem Dräger, té se však žalobce odmítl podrobit. Následně byl žalobce hlídkou policie poučen a zákonným způsobem vyzván, aby se podrobil odbornému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve. Tomuto vyšetření se žalobce bez uvedení relevantního důvodu odmítl podrobit, ačkoliv toto nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví.

[10] S ohledem na prokazatelně odmítavé jednání žalobce (z jeho chování na místě události bylo zřejmé, že žalobce nehodlal s hlídkou spolupracovat, jeho chování bylo arogantní, postoj k celé věci byl silně zlehčující), pojala hlídka policie po posouzení konkrétních okolností případu důvodné podezření, že by se žalobce mohl vyhýbat následnému přestupkovému řízení. Z tohoto důvodu mu byla uložena kauce dle § 125a odst. 1 zákona o silničním provozu ve výši 50 000 Kč, jako záruka, že se žalobce dostaví k projednání věci k příslušnému správnímu orgánu. Žalobce nebyl schopen uvedenou částku složit na místě formu hotovosti, proto hlídka přistoupila k odtažení uvedeného vozidla na záchytné parkoviště.

[11] Ve vyjádření k žalobě ze dne 24. 10. 2013 pak žalovaná uvedla, že žalobou napadený bezprostřední zásah byl proveden zcela v souladu s § 118a odst. 1 písm. i) zákona o silničním provozu. Podle konstantní judikatury (viz zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 11. 2009, č. j. 6 As 34/2009-33) je postup dle § 118a odst. 1 zákona o silničním provozu vyloučen podle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkumu, a žaloba proti němu je tak nepřipustná dle § 68 písm. e) s. ř. s. Příkaz k zabránění v jízdě odtažením vozidla dle § 118a odst. 1 písm. i) zákona o silničním

provozu není rozhodnutím, ale toliko výsledkem faktické činnosti žalované v rámci zákonem svěřených pravomocí, tedy faktickým pokynem.

Nevztahují se tak na něj ustanovení o formálních a obsahových náležitostech rozhodnutí.

Písemné vyhotovení příkazu je pouze dokladem osvědčujícím jeho vydání. Ačkoli byl žalobce v průběhu silniční kontroly řádně poučen o prováděných úkonech, splnění zákonné povinnosti opakovaně, z irrelevantních důvodů a zcela účelově odmítl. Rovněž uložení kauce dle § 125a zákona o silničním provozu a stanovení její výše není rozhodnutím vydávaným ve správním řízení, ale opatřením, kterým je policista oprávněn zasáhnout na základě svého diskrečního oprávnění. V této souvislosti žalovaná navrhl, aby soud žalobu pro nepřípustnost odmítl.

[12] Z procesní opatrnosti se pak žalovaná vyjádřila i k věci samé. Konstatovala, že předmětný zásah byl v souladu se zákonem. Důvodné podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení, je opodstatněné např. v situaci, kdy řidič odmítne poskytnout policii součinnost při zjišťování skutkového stavu věci, tedy, jako v daném případě, odmítne-li se na výzvu policisty podrobit orientační dechové zkoušce a následně i lékařskému vyšetření a odběru krve, ačkoli jde o zákonem uloženou povinnost.

[13] V daném případě vyvstalo zcela reálné důvodné podezření, že se žalobce bude vyhýbat přestupkovému řízení. Při silniční kontrole hlídkou obvodního oddělení policie dne 25. 8. 2013 se žalobce odmítl podrobit orientační dechové zkoušce i následnému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve, přestože při jízdě na ulici O. v B. jevil známky požití návykové látky nebo alkoholu. Hlídka obvodního oddělení policie přivolala hlídku dopravního inspektorátu, která žalobce v 03:45 hod. opakovaně vyzvala k podrobení se výše uvedeným úkonům. I tyto výzvy ovšem žalobce bez relevantních důvodů odmítl. O výzvách byl učiněn audiovizuální záznam, který je součástí podkladového spisu.

[14] Tvrzení žalobce, že měl být hlídkou policie kontrolován, aniž by vůbec řídil motorové vozidlo, je liché. Jak plyne z úředního záznamu hlídky obvodního oddělení policie Brno Komárov ze dne 25. 8. 2013, č. j. KRPB-208165-1PŘ-2013-060216, policisté zastavovali vozidlo, jehož řidič-žalobce-na výzvu k zastavení vozidla nereagoval a vozidlo zastavil až na veřejném parkovišti vedle domu O. 45, B.

[15] Žalovaná dodala, že i výše uložené kauce odpovídá zákonu. Kauce nenahrazuje sankci za přestupek, ale slouží jako záruka, že se přestupce dostaví ke správnímu orgánu k projednání přestupku.

[16] Dne 27. 8. 2013 obvodní oddělení policie Brno-Komárov podalo na žalobce oznámení o přestupku, k posouzení dalších okolností by tak bylo možné vyžádat od Magistrátu města

Brna přestupkový spis žalobce.

[17] Na základě výše uvedeného žalovaná navrhl, aby soud žalobu zamítl.

III. Replika žalobce k vyjádření žalované [18] V replice k vyjádření žalované ze dne 10. 12. 2013, podané u soudu dne 11. 12. 2013, žalobce v první řadě nesouhlasil s návrhem žalované na odmítnutí žaloby. Odtah vozidla nelze považovat za rozhodnutí správního orgánu a žaloba dle § 65 a násl. s. ř. s. je nepřípustná.

Předmětná žaloba však byla podána dle § 82 a násl. s. ř. s., tedy na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu.

[19] K věci samé pak žalobce v zásadě zopakoval argumentaci použitou již v žalobě.

Zdůraznil, že žalovaná nedostatečně rozlišuje mezi podezřením ze spáchání přestupku a podezřením z vyhýbání se správnímu řízení. Tyto pojmy jsou ovšem pro účely tohoto řízení zcela samostatné. Předpokladem pro zabránění v jízdě odtahem vozidla je objektivní existence obou těchto podezření. Při podezření ze spáchání přestupku automaticky nenastupuje i důvodné podezření z vyhýbání se správnímu řízení. V dané věci nejde o případ, v němž by měl být aplikován institut kauce. Žalovaná přitom ani ve vyjádření k žalobě neuvedla žádné objektivní skutečnosti, které by u žalobce měly zakládat podezření, že se bude vyhýbat správnímu řízení. Je právem podezřelého ze spáchání přestupku odmítnout součinnost policii. Ostatně odmítnutí podrobit se dechové zkoušce, resp. odběru krve je samostatnou skutkovou podstatou přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu. Je naprosto neudržitelné presumovat na základě této skutečnosti podezření z vyhýbání se následnému přestupkovému řízení.

[20] U žalobce nemohlo být dáno předmětné důvodné podezření. Není cizím státním příslušníkem, zdržuje se v místě svého trvalého pobytu a v minulosti se účelově nevyhýbal přestupkovému řízení. Tvzení o arogantním chování žalobce je založeno na čistě subjektivních pocitech zasahujících policistů.

[21] Žalobce též odkázal na videozáznam pořízený zasahujícími policisty, v jehož úvodu se zajímá o možnost nahlédnutí do spisu a o to, jak bude žalovaná prokazovat skutečnosti, které ji vedly k podezření, že se žalobce bude vyhýbat přestupkovému řízení. V této souvislosti žalobce uvedl, že netrvá na výslechu zasahujících policistů ani dalších svědků, neboť se jedná o spor o výklad § 118a odst. 1 písm. i) zákona o silničním provozu.

IV. Jednání konané dne 12. 12. 2013 [22] Žalobce při jednání setrval na svých již dříve písemně uplatněných argumentech.

[23] Žalovaná taktéž zejména odkázala na obsah svých dřívějších podání ve věci.

Zdůraznila podobnost s případem řešeným Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 6 As 34/2009. V této souvislosti opětovně navrhla odmítnutí žaloby.

[24] Soud poté provedl dokazování jak spisovým materiálem doloženým žalovanou [jednalo se o listiny vydané složkou žalované označenou jako Městské ředitelství policie

Brno, Dopravní inspektorát, a to Příkaz k zabránění v jízdě odtážením vozidla ze dne 25. 8.

2013, č. j. KRPB-208165/PŘ-2013-060216, KRPB-208162/ČJ-2013-060206, Poučení ze dne 25. 8. 2013, č. j. KRPB-208162/ČJ-2013-060206 (k č. j. KRPB-208165/PŘ-2013-060216), a Úřední záznam ze dne 25. 8. 2013, č. j. KRPB-208162/ČJ-2013-060206, dále o listiny vydané složkou žalované označenou jako Městské ředitelství policie Brno, Obvodní oddělení policie Brno-Komárov, a to Úřední záznam ze dne 25. 8. 2013, č. j. KRPB-208165-1/PŘ 2013-060216, a Oznámení přestupku ze dne 27. 8. 2013, č. j. KRPB-208165-2/PŘ-2013 060216, a též o audiovizuální záznam pořízený dopravním inspektorátem a zachycený na CD č. j. KRPB-238783-4/ČJ-2013-0600KR (příloha č. 1 k č. j. KRPB-208162/ČJ-2013-060206)], tak listinami předloženými žalobcem (prohlášení vlastníka motorového vozidla E. F. ze dne 12. 1. 2013, technický průkaz vozidla registrační značky 1B8 8456, potvrzení obvodního oddělení policie Brno-Komárov o zadržení řidičského průkazu ze dne 25. 8. 2013, výpis z evidenční karty řidiče, vydaný Magistrátem města Brna dne 30. 8. 2013 pod č. j. ODSČ-1 13067/13).

[25] Návrh žalované na provedení důkazu spisem správního orgánu příslušného k provedení přestupkového řízení soud zamítl pro nadbytečnost. Skutečnost, že žalovaná jednání žalobce oznámila orgánu příslušnému k projednávání přestupků, soud považoval za prokázanou listinou Oznámení přestupku ze dne 27. 8. 2013. Další postup tohoto orgánu je pak pro nyní souzenou věc vzhledem k jejímu předmětu irelevantní.

[26] K provedení dokazování žalovaná uvedla, že z audiovizuálního záznamu je patrné, že žalobce na místě nevyvracel řízení motorového vozidla. Zástupce žalobce s odkazem na obsah písemné repliky k vyjádření žalovaného k žalobě konstatoval, že pro věc není podstatné, zda žalobce řídil předmětné vozidlo, ale naplnění podmínek pro závěr žalované, že se žalobce bude vyhýbat přestupkovému řízení.

V. Posouzení věci Krajským soudem v Brně [27] Zdejší soud se v mezích žalobních bodů zabýval tím, zda lze na základě zjištěného skutkového stavu dospět k závěru o nezákonnosti zásahu žalovaného, přičemž shledal, že žaloba je důvodná.

a) Přípustnost žaloby [28] Předmětem podané žaloby učinil žalobce zásah žalované spočívající v zabránění žalobci v jízdě odtážením vozidla dle § 118a odst. 1 písm. i) zákona o silničním provozu.

[29] Žalovaná primárně navrhl, aby soud žalobu odmítl pro nepřipustnost. V této souvislosti poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 11. 2009, č. j. 6 As 34/2009-33. Nejvyšší správní soud v něm skutečně dospěl k závěru, že písemná forma příkazu k zabránění v jízdě dle § 118a odst. 1 zákona o silničním provozu neslouží jako podklad pro postup policie při zabránění řidiči v jízdě. Posláním tohoto dokumentu je pouze písemně tento postup a další relevantní okolnosti zachytit a tedy osvědčit průběh událostí.

Nejedná se tak o rozhodnutí dle § 65 s. ř. s., protože je tento úkon správního orgánu podle § 70 písm. a) s. ř. s. vyloučen ze soudního přezkumu a žaloba proti němu je tak nepřipustná dle § 68 písm. e) s. ř. s. Současně však kasační soud výslovně uvedl, že samotný "příkaz k zabránění v jízdě lze charakterizovat jako správní úkon zmocněné úřední osoby, spočívající ve vyslovení příkazu ke strpění určitého postupu orgánů veřejné moci, který je jeho adresát povinen respektovat. Podle Nejvyššího správního soudu tak naplňuje znaky právě tzv. faktického pokynu.

[30] Ochrana proti takovým útokům poskytuje od 1. ledna 2003 soudní řád správní v § 82, který zakotvuje možnost podat ke správnímu soudu žalobu na ochranu proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu, pokud zásah nebo jeho důsledky trvají, anebo hrozí-li jeho opakování a jestliže se nápravy nelze domáhat jinými právními prostředky." [31] Tento závěr se uplatní bez ohledu na to, zda je zabránění v jízdě realizováno použitím technického prostředku (jako ve věci rozhodované Nejvyšším správním soudem) či odtahem vozidla (jako v nyní souzené věci). Ostatně k tomu, že provedení odtažení vozidla (byť na základě jiných ustanovení zákona o silničním provozu) může být předmětem řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, se Nejvyšší správní soud kladně vyjádřil např. již v rozsudku ze dne 15. 11. 2005, č. j. 8 Aps 1/2005-82 [932/2006 Sb. NSS] (rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[32] V rozsudku ze dne 17. 12. 2010, č. j. 4 Aps 2/2010-44 [2339/2011 Sb. NSS], pak

Nejvyšší správní soud uvedl, že v zákoně o silničním provozu nejsou upraveny žádné specifické právní prostředky, kterými se lze na úrovni správních orgánů bránit proti odtažení vozidla a žádat jeho vydání. V této souvislosti pak konstatoval, že podání stížnosti podle § 175 správního řádu není podmínkou přípustnosti žaloby ve věci ochrany před nezákonným zásahem.

[33] V dané věci žalobce od samého počátku žalobu přiléhavě koncipoval jako žalobu zásahovou dle § 82 a násl. s. ř. s. a nikoli jako žalobu proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. s. ř. s. S návrhem žalované na odmítnutí žaloby pro nepřipustnost se tak soud neztotožnil.

b) Právní úprava zabránění v jízdě při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích [34] Dle § 124 odst. 10 písm. c) zákona o silničním provozu jsou příslušníci Policie České republiky ve služebním stejnokroji při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích oprávněni zabránit v jízdě řidiči podle § 118a zákona. Podle písmene l) téhož odstavce jsou policisté dále oprávněni vybírat kauce podle § 125a zákona.

[35] Dle § 125a odst. 1 zákona o silničním provozu je policista oprávněn vybrat od řidiče motorového vozidla podezřelého ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, u kterého je důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení, kauci od 5 000 Kč do 50 000 Kč, nejvýše však do výše hrozící peněžní sankce za spáchaný přestupek. Kauci nelze vybrat od osoby, která požívá imunit a výsad podle zákona nebo mezinárodního práva. Složení kauce je dle odstavce 2 téhož paragrafu zárukou, že se řidič uvedený v odstavci 1 dostaví ke správnímu orgánu k projednání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

[36] Podle § 118a odst. 1 písm. i) zákona o silničním provozu policista může při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích přikázat řidiči motorového vozidla jízdu na nejbližší, z hlediska bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, vhodné místo k odstavení vozidla a zabránit mu v jízdě použitím technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla (dále jen "technický prostředek") nebo odtážením vozidla, jestliže řidič je podezřelý ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích a je důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení a nesložil kauci jako záruku, že se dostaví ke správnímu orgánu k projednání přestupku. Podle první věty odstavce 6 téhož paragrafu policie zajistí uvolnění vozidla, jestliže pominuly důvody pro zabránění v jízdě vozidla.

[37] Důvody pro zabránění v jízdě stanovené v § 118a odst. 1 písm. i) byly do zákona o silničním provozu vloženy v souvislosti se zakotvením institutu kauce, a to s účinností od 1.

7. 2006 zákonem č. 411/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve spojení se zákonem č. 226/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990

Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

[38] Jak plyne nejen přímo z citovaných ustanovení, ale explicitně též z důvodové zprávy k zákonu č. 411/2005 Sb. (sněmovní tisk č. 833/0, čtvrté volební období, 2002-2006, www.psp.cz), uvedená právní úprava byla přijata ke zvýšení vymahatelnosti práva, a to původně zejména ve vztahu k řidičům-cizozemcům, kteří nemají na území České republiky trvalý nebo jiný dlouhodobý pobyt a dopustí se zde přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Kauce slouží jako záruka, že se osoba podezřelá ze spáchání přestupku dostaví ke správnímu řízení o tomto přestupku. Pokud řidič kauci nesloží, umožňuje zákon uplatnit vůči němu bezprostřední zásah spočívající v zabránění v jízdě. Jedná se tedy o instrumenty zajišťující hladký průběh správního (přestupkového) řízení.

[39] Z uvedeného plyne, že policie může dle § 118a odst. 1 písm. i) zákona o silničním provozu zabránit řidiči v jízdě za kumulativního splnění tří podmínek, tedy že 1. tento řidič je podezřelý ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, 2. existuje důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení, a 3. nesložil kauci uloženou mu dle § 125a zákona o silničním provozu.

[40] Byť o tom zákon výslovně nehovoří [na rozdíl od případů zadržení řidičského průkazu (§ 118b odst. 3 zákona o silničním provozu) či převzetí kauce (§ 125a odst. 3 téhož zákona)], je policie povinna dotčeného řidiče poučit o důsledku zabránění v jízdě a podmínkách pro uvolnění vozidla a vystavit mu písemné potvrzení o zabránění v jízdě (zde je nutno kvitovat, že policie tak fakticky činí). V písemném potvrzení musí být uveden konkrétní důvod zabránění řidiči v jízdě, a to nejen označením aplikovaných ustanovení zákona, ale též stručným uvedením skutečností prokazujících splnění zákonných podmínek pro tento postup.

[41] Z § 11 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, pak plyne, že policie musí i při postupu dle § 118a pečlivě zvažovat, zda přijaté opatření odpovídá okolnostem, a zda přijetí mírnějšího opatření (použití technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla před jeho odtahem) není pro naplnění cíle dostačující [viz zejména § 11 písm. c) zákona o Policii České republiky].

c) Průběh zásahu [42] Po provedeném dokazování soud shledal, že dne 25. 8. 2013 v 03:45 hod. hlídka obvodního oddělení policie Brno-Komárov zastavila na ulici O. 45 v B.OI motorové vozidlo tovární značky Škoda Fabia, registrační značky 1B8 8456, řízené žalobcem. Na výzvy policistů (nejprve obvodního oddělení, poté dopravního inspektorátu) se žalobce opakovaně odmítl podrobit dechové zkoušce na přítomnost alkoholu i vyšetření spojenému s odběrem krve. Poté hlídka dopravního inspektorátu žalobci uložila povinnost složit peněžitou kauci ve výši 50 000 Kč jako záruku, že se dostaví k projednání přestupku k příslušnému správnímu orgánu. Žalobce tuto kauci nesložil. Hlídka dopravního inspektorátu následně přistoupila k zabránění žalobci v jízdě odtahem vozidla, a to za asistence odtahové služby společnosti

Brněnské komunikace a. s.

d) Posouzení zákonnosti zásahu [43] Jak plyne z výše uvedeného shrnutí právní úpravy, pro zhodnocení zákonnosti zásahu spočívajícího v zabránění v jízdě odtahem vozidla dle § 118a odst. 1 písm. i) zákona o silničním provozu je podstatným splnění tří kumulativních podmínek.

[44] Splnění podmínky spočívající v nesložení kauce žalobce nečinil sporným. Proti samotnému uložení povinnosti složit kauci žalobce brojil žalobou vedenou zdejší soudem pod sp. zn. 29 A 50/2013.

[45] Co se týče podmínky existence podezření, že žalobce spáchal přestupek proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, nemá soud pochyb o jejím splnění. Z listin doložených žalovanou (příkaz k zabránění v jízdě odtažením vozidla ze dne 25. 8. 2013, poučení ze dne 25. 8. 2013, a úřední záznamy ze dne 25. 8. 2013), jakož i z audiovizuálního záznamu je zřejmé, že žalobce se na opakovanou výzvu policistů dne 25.

8. 2013 odmítl podrobit dechové zkoušce na přítomnost alkoholu, jakož i vyšetření spojenému s odběrem krve.

[46] Podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu se přitom fyzická osoba dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích se přes výzvu podle § 5 odst. 1 písm. f) a g) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou.

[47] Namítl-li žalobce v žalobě, že byl policisty legitimován v místě svého bydliště, aniž by v tom momentě nebo v době tomuto momentu bezprostředně předcházející vůbec řídil motorové vozidlo, pročež se na něj nemohla vztahovat povinnost podrobit se výzvě podle § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu a nemohl tak ani spáchat předmětný přestupek, nutno konstatovat, že pro toto své tvrzení nenabídl žádné důkazy. Soud proto vycházel z listin předložených žalovanou (zejména z úředního záznamu obvodního oddělení policie Brno Komárov ze dne 25. 8. 2013, č. j. KRPB-208165-1/PŘ-2013-060216), z nichž plyne, že žalobce před zastavením vozidla na pokyn policejní hlídky toto vozidlo řídil. Ani z audiovizuálního záznamu není patrné, že by žalobce nebyl policií zastaven při řízení vozidla. Naopak je zaznamenáno, jak žalobce mimo jiné uvádí (od 1:38 min.): "[...]celá ulice se na mě tady dívá, jak čtyři policisti mě vyslychají z toho, že jsem zastavil před svým domem [...]". Za této situace soud považoval pro účely závěru o existenci podezření, že žalobce spáchal přestupek proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, za dostatečně prokázanou i tuto okolnost. Ostatně žalobce v replice ze dne 10. 12. 2013 (zejména bod IV.), jakož i při jednání od této argumentační linie ustoupil.

[48] Současně je nutno v této souvislosti zdůraznit, že soud nečiní závěr o spáchání přestupku žalobcem. K závěru o naplnění všech znaků skutkové podstaty přestupku a rozhodnutí o vině a sankci je v první řadě příslušný správní orgán projedávající přestupky.

Lze dodat, že jednání žalobce žalovaná tomuto správnímu orgánu oznámila dne 27. 8. 2013.

[49] Naopak poslední podmínku, tedy existenci důvodného podezření, že se řidič (žalobce) bude vyhýbat přestupkovému řízení, soud shledal nesplněnou.

[50] Jak uvedeno již výše, účelem institutu kauce a s tím případně souvisejícího zabránění v jízdě, je především předcházení procesní nedosažitelnosti osoby podezřelé ze spáchání přestupku. Důvody, které vedly policistu k výběru kauce, resp. k zabránění řidiči v jízdě, musí být řidiči sděleny a řádně (tj. dostatečně konkrétně, byť třeba i stručně) uvedeny na příslušném potvrzení. To samozřejmě platí i

pro závěr o podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení, a to tím spíše, že podle zákona musí být takové podezření důvodné.

[51] Důvody, na jejichž základě může policista k takovému závěru dospět, jsou jistě rozmanité, byť jejich základní typologie bude spíše užší. Bude se tak jednat zejména o případy, kdy bude řidičem osoba, která nemá na území České republiky trvalé bydliště nebo má nahlášen trvalý pobyt na obecním úřadě, popř. osoba, která se již v minulosti přestupkovému řízení vyhýbala. Stejně tak by mohla být dostačující rovněž situace, kdy řidiči hrozí za oznamovaný přestupek zákaz řízení či jiná citelná sankce (např. vyšší peněžitá pokuta).

[52] Naopak zcela nedostatečným (pro nepřezkoumatelnost) bude pouhé uvedení závěru, že policista nabyl podezření, že dotčená osoba se bude vyhýbat správnímu řízení.

[53] V nyní souzené věci nejsou konkrétní důvody, pro něž policisté dospěli k názoru o existenci podezření, že se žalobce bude vyhýbat přestupkovému řízení, na listinách dostupných od počátku žalobci vůbec uvedeny. V příkazu k zabránění v jízdě odtazením vozidla ze dne 25. 8. 2013 je v tomto ohledu pouze učiněna poznámka, že řidiči byla uložena kauce ve výši 50 000 Kč. V souvisejícím poučení z téhož dne pak je jen obecně konstatováno, že orgán policie rozhodl o odtazení vozidla též vzhledem k důvodnému podezření, že se žalobce bude vyhýbat přestupkovému řízení. Nutno uvést, že žalovaná v řízení před soudem ani netvrdila, že by konkrétní důvody ohledně podezření z vyhýbání se přestupkovému řízení byly žalobci sděleny.

[54] Pokud pak jde o listiny, přístupné žalobci případně až posléze, tak úřední záznam obvodního oddělení Brno-Komárov ze dne 25. 8. 2013, ani oznámení přestupku ze dne 27. 8.

2013 v tomto směru neobsahují ničeho.

[55] Pouze v úředním záznamu sepsaném dne 25. 8. 2013 policisty dopravního inspektorátu jsou jisté důvody týkající se podezření, že se žalobce bude vyhýbat přestupkovému řízení, uvedeny ("z jeho odmítavého chování bylo zřejmé, že výše jmenovaný učiní kroky, aby nedostal své zákonné povinnosti, s hlídkami nespolupracoval, jeho chování bylo arogantní a postoj k celé věci silně zlehčující").

[56] I pokud by však soud připustil, že postačí předmětné důvody uvést v pouhém úředním záznamu, nutno konstatovat, že důvody uvedené v tomto úředním záznamu byly jednotlivě i ve svém souhrnu zjevně nedostatečné.

[57] Arogantní, přezíravé, agresivní nebo neslušné chování vůči policistům samozřejmě nelze akceptovat. Takové jednání však nemá bez uvedení dalších či bližších okolností žádnou spojitost se závěrem o podezření z vyhýbání se přestupkovému řízení. Stejně tak s odmítavým či "silně zlehčujícím" postojem přestupců vůči svému postupu se již zasahující policisté zajisté ve své praxi setkali a takovou reakci lze při zastavování vozidel policejní hlídkou poměrně logicky očekávat.

Ostatně v úředních záznamech obou zasahujících složek policie je poukazováno na skutečnost, že žalobce jevil známky ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou. Podstatné zde ovšem je, že uvedená jednání nelze bez dalšího spojovat s případným budoucím vyhýbáním se přestupkovému řízení.

[58] Co se týče tvrzené nespolupráce žalobce s hlídkami policie, nutno uvést, že osoba podezřelá z přestupku je s policií povinna spolupracovat jen do jisté míry, dané např. zákazem sebeobviňování. Samo odmítnutí výzev policie k podrobení se vyšetření ohledně ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou je sankcionováno jako přestupek a nelze s ním tak automaticky spojovat podezření z vyhýbání se přestupkovému řízení. Obdobně nelze tento následek spojovat např. s odmítnutím projednání věci v blokovém řízení.

[59] Uvedené možno zobecnit tak, že relevantními důvody budou takové, které budou nasvědčovat budoucí nedosažitelnosti řidiče pro účely přestupkového řízení, nikoli bez dalšího samo jednání tohoto řidiče při policejní kontrole.

[60] Zde lze poukázat na to, že žalobce má trvalý pobyt na území České republiky, a též prokázal, že se dříve nevyhýbal projednání přestupku (viz výpis z evidenční karty řidiče; v této kartě má žalobce evidován jediný přestupek ze dne 25. 2. 2009, který byl projednán v blokovém řízení).

VI. Závěr a náklady řízení [61] Z uvedených důvodů soud dospěl k závěru o nezákonnosti předmětného zásahu.

Současně shledal, že důsledky tohoto zásahu stále trvají, pročež žalované zakázal, aby pokračovala v zadržování žalobcova motorového vozidla, a přikázal jí, aby obnovila stav před zásahem (§ 87 odst. 2 s. ř. s.).

[62] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce dosáhl v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalované. Odměna advokáta a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. V daném případě se jednalo o čtyři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba, replika ze dne 10. 12.

2013, účast na jednání dne 12. 12. 2013) a čtyři režijní paušály, ve výši 4 x 3 100 Kč a 4 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d), g) § 13 odst. 3 advokátního tarifu], tedy celkem 13 600 Kč. Žalobci dále přísluší náhrada za zaplacený soudní poplatek za řízení o zásahové žalobě ve výši 1 800 Kč. Celkem mu tedy vůči žalované byla přiznána náhrada nákladů ve výši 15 400 Kč. K jejímu zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.

[63] Nad tuto přiznanou náhradu nákladů řízení žalobce ještě při jednání požadoval odměnu za úkon označený jím jako "doplnění žaloby". Tento návrh však soud neakceptoval.

V soudním spisu se, vedle výše zmíněných úkonů, nachází již jen dvě podání žalobce, a to ze dne 3. 10. a 11. 10. 2013. Obsahem prvního podání bylo doplnění žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhu na předběžné opatření, učiněné žalobcem k výzvě soudu, druhým podáním žalobce pouze upřesnil označení žalovaného. Ani v jednom z těchto případů se tak nejednalo o úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1, 2 advokátního tarifu a nelze je ani dle § 11 odst. 3 advokátního tarifu k žádnému z takových úkonů přirovnat.

[64] Dále soud žalobci nepřiznal ani náhradu za soudní poplatek zaplacený za návrh na předběžné opatření. Ohledně tohoto návrhu nebyl žalobce úspěšný, neboť soud jej zamítl usnesením ze dne 17. 10. 2013 (č. I. 41).

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.
